

JÄÄHYVÄISET

Vanhassa testamentissa samoin kuin Uudessa testamentissa useat henkilöt lausuvat kuoleman lähestyessä perillisilleen jäähyväiset, jotka muodostavat varsinaisia testamentteja.

VT. Henkilöt, joiden jäähyväispuheita on säilynyt, ovat useimmiten Jumalan kansan johtajia: Jaakob, Mooses, Joosua, Samuel, Daavid... (ja myöhemmässä juutalaisuudessa kaksitoista patriarkkaa). Erilaisten tilanteiden edellyttämien erityispiirteiden lisäksi heidän puheissaan on monia yhteisiä piirteitä. Kuoleva muistelee Jumalan kansalleen antamia lahjoja; hän näkee ennalta luvattun pelastuksen (1. Moos. 49:8–12; 5. Moos. 32:36–43; Test. des Patr.); hän kehottaa seuraajiaan uskollisuuteen (5. Moos. 31–32; Joos. 24; Joos. 1); myöhäisimmissä teksteissä (1. Makk. 2:51–61; Test. des Patr.) hän korostaa isien esimerkkiä.

Näin Israelin isät ja johtajat näyttäytyvät liiton todistajina. He välittävät saamansa tradition sekä heille uskotun tehtävän ja vallan; he kehottavat eloon jääneitä jatkamaan työtään.

Uusi testamentti.

1.. Jeesuksen jäähyväiset. Eskatologinen puhe (Mark. 13) on viimeinen opetus, jonka Jeesus antaa kansalle. Hän kehottaa uskovia valmistautumaan niiden lupausten täyttymiseen, jotka hän on juuri julistanut. Persoonansa radikaalin uutuuden myötä hän tuo puheeseen kuitenkin uuden aiheen: ilmoituksen parusiastaan, joka muuttaa jäähyväiset jälleennäkemisen odotukseksi.

Viimeinen ehtoollinen on Jeesuksen jäähyväisten perinteinen tapahtumapaikka. Markuksella ja Matteuksella eukaristian asettaminen päättyy tapaamiseen valtakunnassa (Mark. 14:25 rinnakk.). Luukkaalla sitä seuraa puhe, jossa Jeesus kehottaa kahtatoista seuraamaan hänen palvelemisensa esimerkkiä (Luuk. 22:24–27) ja lupaa heille testamentin tavoin osan kuninkaallisesta vallastaan (Luuk. 22:28–30). Johanneksella laaja kertomus (Joh. 13–17) alkaa jalkojen pesemisellä, jossa Jeesus antaa esimerkin palvelemisestaan. Kaksi rinnakkaista puhetta (14 ja 16) muodostavat varsinaiset jäähyväiset: Jeesus ilmoittaa niissä lähestyvästä tuskallisesta erosta ja paluunsa tuomasta ilosta (pääsiäisen ilmestymisissä ja kirkollisessa läsnäolossaan); hän kutsuu opetuslapsiaan uskoon, rakkauteen ja rauhaan. Hänen poissaolonsa on väliaikainen, ja se on vain näennäistä.

Ylösnousseen ilmestymisiin kahdelletoista liittyy, kuten Mooseksen, Samuelin ja Daavidin jäähyväisiin, vallan siirtäminen. Jeesus uskoo silloin omilleen lähetystehtävänsä jatkamisen: hän antaa heille tehtäväksi saarnata, kastaa ja antaa anteeksi (Matt. 28:19 rinnakk.). Hän lupaa olla heidän kanssaan ikuisesti (Matt. 28:20) ja siten antaa heille läsnäolonsa.

2. Jumalan suunnitelman palvelijoina toimivien apostolien jäähyväiset muistuttavat enemmän Vanhan testamentin henkilöiden jäähyväisiä.

Toinen kirje Timoteukselle on todellinen testamentti. Paavali, joka näkee kuolemansa olevan lähellä (2. Tim. 4:6–8), muistuttaa uskollista opetuslastaan Jeesuksessa toteutuneesta pelastuksesta (2. Tim. 1:9–10), varoittaa häntä harhaopin vaarasta (2. Tim. 2:16–18) ja suuntaa kaiken toivonsa Herran päivän tulemiseen. Samat teemat esiintyvät Pietarin toisessa kirjeessä: apostolin lähestyvä kuolema (2. Piet. 1:12–15), hänelle suotu pelastus (2. Piet. 1:3–4), harhaopin uhka (2. Piet. 2:1–3, 10–22) sekä Herran päivän odotus (2. Piet. 1:16, 19; 2. Piet. 3:8–10, 12–13, 18).

Luonteenomaisimmat testamenttijäähyväiset ovat kuitenkin Paavalin jäähyväiset Efesoksen presbyteereille (Ap. t. 20:17–38). Niissä esiintyvät Paavalin esimerkki (jakeet 18–21, 31–35), näköala hänen lähestyvään vangitsemiseensa (jakeet 22–24), juhlallinen todistus siitä, että hän on täyttänyt tehtävänsä (jakeet 25–27), kehoitus jatkaa hänen työtään Kirkon palveluksessa (jakeet 28) ja puolustaa laumaa harhaoppisia vastaan (jakeet 29–30).

Toisin kuin Jeesuksen puheissa, apostolien puheissa ei sanota jäähyväisiä. Tämä ei johdu siitä, etteivät he toivoisi tapaavansa uskovia Herran päivänä; mutta ajatellessaan tätä päivää he ajattelevat ennen kaikkea kohtaamista Mestarinsa kanssa. Hän yksin on kuoleman ja kaiken poissaolon voittaja.

AG

Katso myös: → Kristuksen ilmestymiset 4 – mort AT I r – Jumalan läsnäolo NT I – Ateria III